

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 211/2018-6

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 25. júna 2018 prerokoval oznámenie sudkyne Ústavného súdu Slovenskej republiky Ľudmily Gajdošíkovej o dôvodoch jej (ne)vylúčenia z výkonu sudcovskej funkcie vo veci vedenej Ústavným súdom Slovenskej republiky pod sp. zn. Rvp 13933/2016 a takto

r o z h o d o l :

Sudkyňa IV. senátu Ústavného súdu Slovenskej republiky Ľudmila Gajdošíková je v y l ú č e n á z výkonu sudcovskej funkcie vo veci vedenej Ústavným súdom Slovenskej republiky pod sp. zn. Rvp 13933/2016.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sudkyňa IV. senátu Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) Ľudmila Gajdošíková svojím prípisom z 29. mája 2018 v zmysle § 27 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších

predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) predsedníčke ústavného súdu oznámila, že v konaní vedenom pod sp. zn. Rvp 13933/2016 jej bola pridelená sťažnosť, v ktorej vystupuje ako právny zástupca sťažovateľa v konaní pred všeobecnými súdmi Mgr. Marcel Fandák, LL.M., ktorý pôsobí aj ako jej externý poradca na ústavnom súde. Tieto skutočnosti môžu podľa sudkyne vyvolávať objektívne zdanie o jej predpojatosti. Súčasne v závere prípisu uviedla, že *„zo subjektívneho hľadiska sa necítim byť predpojatá, t. j. som pripravená rozhodnúť o sťažnosti sťažovateľa objektívne a nestranne“*. Právnym zástupcom sťažovateľa v konaní pred ústavným súdom vedenom pod sp. zn. Rvp 13933/2016 je JUDr. Martin Babjak, ktorého advokátska kancelária sídli na rovnakej adrese, akú má advokát JUDr. Marcel Fandák (k tomu pozri aj uznesenie ústavného súdu č. k. III. ÚS 887/2016-5 z 13. decembra 2016, pozn.).

2. Pokynom predsedníčky ústavného súdu Ivetty Macejkovej z 31. mája 2018 bol návrh v súlade s čl. IV bodom 1 písm. a) rozvrhu práce ústavného súdu platného od 1. marca 2018 do 28. februára 2019 pridelený na rozhodnutie podľa § 28 ods. 3 zákona o ústavnom súde do I. senátu ústavného súdu.

II.

3. Zákon o ústavnom súde obsahuje výslovnú úpravu o vylúčení sudcu ústavného súdu z výkonu sudcovskej funkcie v ustanoveniach § 27 a § 28, ktoré v relevantnom znení ustanovujú:

Sudca je vylúčený z výkonu sudcovskej funkcie v konaní vo veci, ak so zreteľom na jeho pomer k veci, k účastníkom konania alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o jeho nepredpojatosti (§ 27 ods. 1 zákona o ústavnom súde).

Dôvody vylúčenia podľa odseku 1 oznámi sudca bez meškania predsedovi ústavného súdu (§ 27 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Podľa ustanovenia § 28 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak ide o rozhodovanie v senáte ústavného súdu, o vylúčení sudcov pre predpojatosť rozhodne iný senát.

4. Podľa čl. IV bodu 1 písm. a) rozvrhu práce ústavného súdu o vylúčení sudcu pri rozhodovaní v senáte podľa § 28 ods. 3 zákona o ústavnom súde rozhoduje I. senát, ak ide o sudcov IV. senátu.

5. Ústavný súd po posúdení dôvodov uvedených v oznámení sudkyne IV. senátu ústavného súdu Ľudmily Gajdošíkovej vo veci vedenej pod sp. zn. Rvp 1125/2018 dospel k záveru, že v zmysle § 27 ods. 1 zákona o ústavnom súde sú dostačujúce na vznik pochybností o nezaujatosti sudkyne k veci vedenej na ústavnom súde pod sp. zn. Rvp 13933/2016.

6. Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že existenciu nestrannosti sudcu treba posudzovať podľa subjektívneho hľadiska, to znamená na základe osobného presvedčenia a správania konkrétneho sudcu v danej veci, a tiež podľa objektívneho hľadiska, teda zisťovaním, či sudca poskytoval dostatočné záruky, aby bola z tohto hľadiska vylúčená akákoľvek oprávnená pochybnosť (III. ÚS 16/00).

7. Ústavný súd tiež konštatoval, že z pohľadu ľudskoprávneho, z pohľadu práva na nestranného sudcu ako komponentu práva na spravodlivý proces vyvinul Európsky súd pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) dve previazané stránky nestrannosti a judikatúru k nim rozvíja už viac ako 30 rokov (Piersack v. Belgicko, sťažnosť č. 8692/79, rozsudok z 1. 10. 1982; Pohoska v. Poľsko, sťažnosť č. 33530/06, rozsudok z 10. 1. 2012). Nestrannosť má stránku subjektívnu a stránku objektívnu, a tie sú overované rovnomernými testami. Európsky súd pre ľudské práva zdôrazňuje význam nestrannosti sudcu pre dôveru verejnosti v súdnictvo, a to vo všeobecnosti (Olujč v. Chorvátsko, sťažnosť č. 22330/05, rozsudok z 5. 2. 2005, bod 57), ale osobitne pri objektívnom teste (Kinský v. Česká republika, sťažnosť č. 42856/06, rozsudok z 9. 2. 2012, bod 87). Nestrannosť je vo vnímaní ESLP absenciou zaujatosti či predsudku vo veci, pričom nestrannosť môže byť overovaná už spomenutým subjektívnym a objektívnym testom. Východiskom je subjektívny test, v ktorom sa zisťuje osobné presvedčenie, postoj sudcu, resp. jeho záujem v prerokúvanej veci. Osobná nestrannosť sudcu sa predpokladá, kým sa nepreukáže opak. Takýmto „opakom“ môže byť sudcom prejavené nepriateľstvo, neznášanlivosť alebo ak si napríklad

sudca z osobných dôvodov vyhradí prerokovanie veci pre seba. Požiadavka nestrannosti nemôže byť dostatočne naplnená len subjektívnym testom, ktorý je náročný z hľadiska preukazovania. Na subjektívny test teda plynule nadväzuje test objektívny, ktorý si všíma, či sudca vykazuje legitímne pochybnosti z hľadiska jeho nestrannosti. Tu je dôležitá perspektíva nestranného pozorovateľa a relevantné je aj zdanie (ne)strannosti. Podľa ESĽP musí byť ustálené, či existujú zistiteľné skutočnosti, ktoré môžu vzbudzovať pochybnosti o nestrannosti sudcov, a v tomto zmysle môže mať aj zdanie určitú dôležitosť, pretože „v stávke“ je dôvera, ktorú musia súdy v spoločnosti vzbudzovať, nehovoriac o dôvere samotných účastníkov konania (Daktaras v. Litva, sťažnosť č. 42095/98, rozsudok z 10. 10. 2000, bod 32). Ústavný súd dodáva, že súčasne s dôverou, na ktorú musia súdy v demokratickej spoločnosti aspirovať, je cez ňu „v hre“ aj autorita súdnych rozhodnutí (pozri III. ÚS 887/2016).

8. Ústavný súd pri prerokovaní oznámenia zobral na vedomie, že zo subjektívneho hľadiska sudkyňa Ľudmila Gajdošíková sama svoju predpojatosť v predmetnej veci sp. zn. Rvp 13933/2016 nevyhlásila, ale pokiaľ ide o objektívne hľadisko nestrannosti, ústavný súd zastáva názor, že oznámená skutočnosť už sama osobe vzbudzuje objektívne pochybnosti o predpojatosti sudkyne ústavného súdu Ľudmily Gajdošíkovej.

9. V prerokúvanej veci predmetná skutočnosť kolegiálneho vzťahu medzi zákonnou sudkyňou a osobou, ktorá pôsobí na ústavnom súde v pozícii jej externého poradcu zastupujúceho sťažovateľa v konaní pred všeobecným súdom, ktorého rozhodovanie sťažovateľ konkrétne namieta pred ústavným súdom podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, v rámci objektívneho testu nestrannosti odôvodňuje vznik objektívnej pochybnosti o jej predpojatosti vo veci vedenej pod sp. zn. Rvp 13933/2016 (pozri bod 1, pozn.), pretože sa týka osoby, ktorú označený poradca ústavného súdu ako advokát zastupuje v civilnom konaní, a preto tento dôvod je spôsobilý viesť k vylúčeniu sudcu z rozhodovania vo veci sťažovateľa aj napriek tomu, že jej prerokovanie a rozhodnutie je v pôsobnosti senátu, a nie iba samotnej sudkyne, ktorá je sudkyňou spravodajkyňou.

10. Ústavný súd je presvedčený, že vnímanie nestrannosti sudcov ústavného súdu v predmetnej veci sp. zn. Rvp 13933/2016 si vyžaduje vylúčenie sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej z jej rozhodovania, a preto rozhodol podľa § 27 ods. 1 v spojení s § 28 ods. 3 zákona o ústavnom súde tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. júna 2018